

Αθήνα, 05-12-2014
Αρ. Πρωτ.: 837

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ
Τηλ. επικ.: 210 7767 023

Προς:
Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

Κοιν.:
Βουλευτή κ. Κ. Χατζηδάκη
(δια της αρμόδιας Υπηρεσίας
της Βουλής των Ελλήνων)

Ερώτηση: 4500/12-11-2014

Σε απάντηση της υπ' αριθ. 4500/12-11-2014 Ερώτησης που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων ο Βουλευτής κ. Κωστής Χατζηδάκης, με θέμα: «Επιτάχυνση της απονομής δικαιοσύνης-περαιτέρω αξιοποίηση του θεσμού της Διαμεσολάβησης», σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

(α) Ο νόμος 3898/2010 αποτέλεσε το όχημα εισαγωγής του θεσμού της διαμεσολάβησης στην Ελλάδα. Πρόκειται για έναν ρηξικέλευθο για τα ελληνικά δεδομένα θεσμό, ο οποίος, θα βοηθήσει τόσο στην αποσυμφόρηση των δικαστηρίων από τον όγκο των σωρευμένων εκκρεμουσών υποθέσεων όσο και στην διάπλαση της ίδιας της κοινωνικής αντίληψης των πολιτών για τον τρόπο επίλυσης των μεταξύ τους διαφορών.

Η ομαλή και επιτυχής, όμως, εφαρμογή του απαιτεί συστηματική και μελετημένη προώθηση, με στόχο την ενημέρωση των δικηγόρων και κυρίως των πολιτών για τα πλεονεκτήματα της διαμεσολαβητικής διαδικασίας. Προς την κατεύθυνση αυτή έχουν ήδη αναληφθεί από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (στο εξής Υ.Δ.Δ.Α.Δ.) πολλές και σημαντικές πρωτοβουλίες που βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη. Οι κυριότερες από αυτές είναι:

1) Η αδειοδότηση και λειτουργία στην ελληνική επικράτεια πέντε Κέντρων Εκπαίδευσης-Φορέων Κατάρτισης Διαμεσολαβητών. Πρόκειται για το Κέντρο Διαμεσολάβησης Πειραιά (www.kedip.gr), το Ινστιτούτο Κατάρτισης Διαμεσολαβητών Θεσσαλονίκης (www.dsth.gr/kdth), το Αθηναϊκό Κέντρο Κατάρτισης και Εκπαίδευσης Διαμεσολαβητών «ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ» (www.akked.gr), το Ινστιτούτο Κατάρτισης Διαμεσολαβητών Λάρισας (www.inkadil.gr) και το Ινστιτούτο Κατάρτισης Διαμεσολαβητών Αλεξανδρούπολης «ΝΙΚΗ» (www.nikimmediation.gr).

2) Η κατάρτιση επίσημου καταλόγου διαπιστευμένων διαμεσολαβητών ο οποίος βρίσκεται αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης (www.ministryofjustice.gr) και στην επίσημη ιστοσελίδα της Διαμεσολάβησης (www.diamesolavisi.gov.gr). Ο κατάλογος αυτός περιέχει τον αριθμό μητρώου και τα πλήρη στοιχεία επικοινωνίας των διαπιστευμένων

διαμεσολαβητών και σήμερα περιλαμβάνει 838 διαμεσολαβητές, οι οποίοι δεν απαιτείται πλέον να έχουν τη δικηγορική ιδιότητα, μετά την τροποποίηση του άρθρου 4 περ.γ' του ν. 3898/2010. Ήδη μετά την ολοκλήρωση του τρίτου κύκλου εξετάσεων του Υπουργείου μας, αναμένεται η διαπίστευση και ενσωμάτωση σε αυτόν 208 ακόμη διαμεσολαβητών.

3) Η σύσταση και συγκρότηση στο Υ.Δ.Δ.Α.Δ. της Συντονιστικής Επιτροπής για την προώθηση της διαμεσολάβησης με αντικείμενο τον συντονισμό των δράσεων και ενεργειών για την προώθηση, διάδοση και εμπέδωση του θεσμού της Διαμεσολάβησης στην Ελλάδα (Φ.Ε.Κ. 79/Β'/20-01-2014), η οποία συνεδριάζει στο Υ.Δ.Δ.Α.Δ. σε τακτά χρονικά διαστήματα, ενώ τηρούνται και Πρακτικά Συνεδριάσεων.

4) Η σύσταση και συγκρότησης, επίσης, στο Υ.Δ.Δ.Α.Δ. Ομάδας Εργασίας με αντικείμενο την αναμόρφωση της νομοθεσίας για τη διαμεσολάβηση (Φ.Ε.Κ. 2551/Β'/2014) η οποία, μετά από αλληπάλληλες συνεδριάσεις και συστηματική εργασία, έχει ήδη περατώσει το έργο της και αναμένεται η παράδοσή του.

5) Η έναρξη υλοποίησης ενός φιλόδοξου προγράμματος με τίτλο «Ανοιχτές Πύλες της Διαμεσολάβησης». Με το υπ' αρ. 1168/4-09-2014 έγγραφο του κ. Γενικού Γραμματέα του Υ.Δ.Δ.Α.Δ. προς τους κ. Προϊσταμένους των Πρωτοδικείων στα οποία υπάρχουν ήδη διαπιστευμένοι διαμεσολαβητές, κλήθηκαν αυτοί να οργανώσουν εντός των Δικαστικών Μεγάρων τους ειδικά διαμορφωμένα γραφεία διαμεσολάβησης τα οποία θα στελεχώνονται από Διαπιστευμένους Διαμεσολαβητές, που αφενός μεν θα ενημερώνουν τους πολίτες και θα επιλύουν οποιαδήποτε απορία τους σχετικά με τον θεσμό της διαμεσολάβησης, αφετέρου δε θα μπορούν να πραγματοποιούν ακόμη και διαμεσολαβήσεις. Ήδη εγκαινιάσθηκε πριν από λίγες μέρες και ξεκίνησε να λειτουργεί η πρώτη Ανοιχτή Πύλη της Διαμεσολάβησης στο Πρωτοδικείο Ξάνθης, ενώ αναμένεται άμεσα να ξεκινήσει η λειτουργία Ανοιχτών Πυλών και στα Πρωτοδικεία Τρικάλων και Θηβών.

6) Η διοργάνωση Ημερίδων Διαμεσολάβησης σε όλη την Επικράτεια σε συνεργασία με τους οικείους Δικηγορικούς Συλλόγους (ενδεικτικά αναφέρω ότι προσεχώς θα πραγματοποιηθούν Ημερίδες στην Κατερίνη στις 6/12/2014 και στα Τρίκαλα στις 13/12/2014). Ταυτόχρονα, επόμενος στόχος είναι η διοργάνωση Ημερίδων στις έδρες των Δήμων με σκοπό την ενημέρωση των πολιτών για τα οφέλη του θεσμού (η πρώτη τέτοια Ημερίδα θα λάβει χώρα στον Δήμο Παπάγου- Χολαργού στις 19/01/2014). Επιπλέον, στις 15/12/2014 θα πραγματοποιηθεί στο Μουσείο της Ακρόπολης το 1^ο Κοινό Συνέδριο των Κέντρων Διαμεσολάβησης- Φορέων Κατάρτισης Διαμεσολαβητών της Χώρας με τίτλο: «Διαμεσολάβηση: Λύση Πολιτισμού για τους Ανθρώπους και τους Λαούς».

7) Η προσπάθεια γενικευμένης και οργανωμένης εφαρμογής του θεσμού της διαμεσολάβησης στα σχολεία της Χώρας με σκοπό την αποτελεσματική αντιμετώπιση φαινομένων όπως η σχολική βία, η επιθετικότητα μεταξύ μαθητών και ο εκφοβισμός στο σχολικό περιβάλλον (φαινόμενο «bullying»). Ήδη έχει σταλεί στον κ. Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων η με αρ.

πρωτ. 1134/19-08-2014 επιστολή του Γενικού Γραμματέα του Υ.Δ.Δ.Α.Δ. με το οποίο καλείται λόγω συναρμοδιότητας να συνεργασθεί με το Υ.Δ.Δ.Α.Δ. προκειμένου, σε πρώτη φάση, να συσταθεί μια κοινή Ομάδα Εργασίας, η οποία θα καθιερώσει στην ουσία το μοντέλο της σχολικής διαμεσολάβησης ως τρόπο (ενδεχομένως και υποχρεωτικό) επίλυσης των διαφορών μεταξύ των μαθητών σε όλα τα σχολεία της Χώρας και θα ρυθμίσει τις λεπτομέρειες της εφαρμογής του.

8) Η διερεύνηση επέκτασης του θεσμού της διαμεσολάβησης και στο πεδίο του δημοσίου δικαίου. Ήδη το Υ.Δ.Δ.Α.Δ. έχει ξεκινήσει έρευνα δυνατότητας εφαρμογής του θεσμού σε διοικητικής φύσης διαφορές, όπως οι διοικητικές συμβάσεις και οι κάθε είδους αγωγές, ενώ, επίκειται η σύσταση και συγκρότηση σχετικής Ομάδας Εργασίας που θα επεξεργασθεί το σχετικό νομικό πλαίσιο.

(β) Σε συνέχεια των ανωτέρω, το Υπουργείο Δικαιοσύνης επεξεργάζεται ένα Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Διαμεσολάβηση, το οποίο είναι αναγκαίο και απαραίτητο για την οργάνωση ενός σταθερού και μόνιμου πλαισίου αναφοράς για τον συντονισμό των ενεργειών όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Στόχος του Σχεδίου Δράσης θα πρέπει να είναι η εμπέδωση των ιδανικών της διαπραγμάτευσης και η εφαρμογή των εργαλείων της Διαμεσολάβησης σε όλο το φάσμα της Κοινωνίας.

Μέρος του Εθνικού Σχεδίου Δράσης αποτελεί η υιοθέτηση συστημάτων διαμεσολάβησης ως υποχρεωτικών προσταδίων πριν την προσφυγή στο Δικαστήριο. Βεβαίως, η υιοθέτηση τέτοιων συστημάτων προϋποθέτει τον σεβασμό των απαιτήσεων του Συντάγματος και των ευρωπαϊκών συνθηκών για την ελεύθερη πρόσβαση των πολιτών στο φυσικό δικαστή, σε συμφωνία και με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές και τη διαμορφωμένη νομολογία ευρωπαϊκών ανωτάτων δικαστηρίων.

Ειδικότερα, εξετάζεται η προσεκτική και μελετημένη εισαγωγή υποχρεωτικής απόπειρας επίλυσης διαφορών (ή έστω ενημέρωσης για τη διαμεσολάβηση) σε μια σειρά υποθέσεων, οι οποίες, επί τη βάση τόσο της διεθνούς εμπειρίας όσο και της ελληνικής πραγματικότητας, παρουσιάζουν χαρακτηριστικά κατάλληλα για επίλυση μέσω διαμεσολάβησης και διαπραγμάτευσης. Ειδικότερα:

Για τις οικογενειακές διαφορές, η υιοθέτηση υποχρεωτικής απόπειρας επίλυσης με οικογενειακή διαμεσολάβηση από εξειδικευμένους οικογενειακούς διαμεσολαβητές αποτελεί αντικείμενο των εργασιών της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής του ΥΔΔΑΔ για την αναμόρφωση του οικογενειακού δικαίου, που έχει προσφάτως συσταθεί. Η υιοθέτηση της οικογενειακής διαμεσολάβησης ως «προθαλάμου» του νέου, εξειδικευμένου Οικογενειακού Δικαστηρίου υπολογίζεται ότι θα έχει πολλαπλά ευεργετικά οφέλη τόσο για τη Δικαιοσύνη όσο και για την ίδια την Κοινωνία, με τη διαφύλαξη της οικογενειακής ειρήνης και την προστασία των συμφερόντων των παιδιών και των γονέων τους.

Ομοίως, για τις μικροδιαφορές, έχει εκφραστεί η πρόθεση του ΥΔΔΑΔ για εισαγωγή υποχρεωτικής διαμεσολάβησης, η οποία θα απάλυνε τα Δικαστήρια από έναν όγκο ευχερώς

συμβιβάσιμων υποθέσεων. Σε κάθε περίπτωση, βέβαια, με δεδομένη τη μικρή αξία των διαφορών αυτών, το κόστος των διαδικασιών υποχρεωτικής διαμεσολάβησης θα πρέπει να παραμείνει σε ανάλογα χαμηλό επίπεδο.

Εξ άλλου, σε συντονισμό με το συναρμόδιο Υπουργείο Ανάπτυξης και πάντοτε στο πλαίσιο του Κυβερνητικού Συμβουλίου Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους, το ΥΔΔΑΔ έχει προτείνει την υιοθέτηση ενός οργανωμένου συστήματος υποχρεωτικού εξωδικαστικού μηχανισμού διευθέτησης των οφειλών των υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων. Η επικείμενη τροποποίηση του σχετικού ν. 3869/2010 αναμένεται να περιλάβει τις απαραίτητες διατάξεις για την υιοθέτηση συστημάτων υποβοηθούμενης διαπραγμάτευσης μεταξύ οφειλετών και πιστωτών.

Πέραν τούτων, εντοπίζονται και άλλες κατηγορίες υποθέσεων στις οποίες θα μπορούσε αν εξετασθεί η εισαγωγή υποχρεωτικών μορφών διαμεσολάβησης, περιλαμβανομένων των υποθέσεων από αυτοκινητικά ατυχήματα, εκτέλεση ασφαλιστηρίων συμβολαίων, προσβολής προσωπικότητας ή και ενδεχομένως διοικητικών συμβάσεων έργων ή προμηθειών κ.λπ.

(γ) Είναι σαφές ότι οι ιδιαίτερες δεξιότητες των διαπιστευμένων διαμεσολαβητών στη διαχείριση των συγκρούσεων και στην υποβοήθηση των διαπραγματεύσεων αποτελούν εχέγγυα για την αποκλειστική απασχόλησή τους στις ιδιαίτερες μορφές (υποχρεωτικής ή μη) διαμεσολάβησης (ή άλλου είδους εξωδικαστικού μηχανισμού διευθέτησης). Η υψηλού επιπέδου κατάρτισή τους και η διαπίστευσή τους από την Πολιτεία επιβεβαιώνει τη συνδρομή αυτών των κρίσιμων και απαραίτητων προσόντων και την καταλληλότητα κάθε διαμεσολαβητή που περιλαμβάνεται στον δημόσιο κατάλογο του ΥΔΔΑΔ για την παροχή διαμεσολαβητικών υπηρεσιών.

Κατά συνέπεια, οι διαπιστευμένοι διαμεσολαβητές συνιστούν σήμερα ένα δίκτυο άρτια εκπαιδευμένων προσώπων που είναι τα μόνα κατάλληλα να αναλάβουν ρόλο ουδέτερου τρίτου προσώπου για την υποβοήθηση των διαπραγματεύσεων σε όλες τις ανωτέρω κατηγορίες διαφορών. Εξ άλλου, η θέση αυτή ενισχύεται και επιβεβαιώνεται από τον διαρκώς αυξανόμενο αριθμό των διαπιστευμένων διαμεσολαβητών και τη γεωγραφική διασπορά τους, στοιχεία που καθιστούν ευχερέστερη την αξιοποίηση του θεσμού της διαμεσολάβησης από τους πολίτες της Χώρας.

Πέραν των ανωτέρω, σημειώνουμε ότι απόψεις, παρατηρήσεις, επισημάνσεις και προτάσεις εκπροσώπων θεσμοθετημένων φορέων και φυσικών προσώπων, καθώς και εισηγήσεις των αρμοδίων Υπηρεσιών μας, οι οποίες αφορούν την περαιτέρω αξιοποίηση του θεσμού της Διαμεσολάβησης εξετάζονται από το Υπουργείο μας με τη δέουσα προσοχή και υπευθυνότητα.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Ακριβές αντίγραφο
Για το Γραφείο Υπουργού

Μ. Νούλα